

orzeczenie z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie C-152/17 *Conorzio Italian Management i Catania Multiservizi*

WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 19 kwietnia 2018 r. (*)

Odesłanie prejudycjalne – Procedury udzielania zamówień w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych – Dyrektywa 2004/17/WE – Obowiązek dokonania dostosowania ceny po udzieleniu zamówienia – Brak takiego obowiązku w dyrektywie 2004/17/WE lub na podstawie ogólnych zasad, na których zasadzają się art. 56 TFUE i dyrektywa 2004/17/WE – Usługi sprzętania i utrzymania związane z działalnością transportu kolejowego – Artykuł 3 ust. 3 TUE – Artykuły 26, 57, 58 i 101 TFUE – Brak dostatecznych wyjaśnień w przedmiocie rozpatrywanego w postępowaniu głównym stanu faktycznego oraz w przedmiocie względów uzasadniających konieczność uzyskania odpowiedzi na pytania prejudycjalne – Niedopuszczalność – Artykuł 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej – Przepisy prawa krajowego niewprowadzające w życie prawa Unii – Brak właściwości

W sprawie C-152/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Consiglio di Stato (radę państwa, Włochy) postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 24 marca 2017 r., w postępowaniu:

Conorzio Italian Management,

Catania Multiservizi SpA

przeciwko

Rete Ferroviaria Italiana SpA,

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie: C. Vajda (sprawozdawca), prezes izby, E. Juhász i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Conorzio Italian Management i Catania Multiservizi SpA przez E. Giardina i A. Cariole, avvocati,
- w imieniu Rete Ferroviaria Italiana SpA przez U. Cossu, avvocato,

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez S. Fiorentina, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez M.J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Parlamentu Europejskiego przez L. Visaggia i R. van de Westelakena, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Rady Unii Europejskiej przez E. Moro i M. Baltę, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Gattinarę i P. Ondrůška, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 3 TUE, art. 26, 56–58 i 101 TFUE, art. 16 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz.U. 2004, L 134, s. 1), zmienionej przez rozporządzenie Komisji (UE) nr 1251/2011 z dnia 30 listopada 2011 r. (Dz.U. 2011, L 319, s. 43) (zwanej dalej „dyrektywą 2004/17”), a także oceny ważności dyrektywy 2004/17.
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między Consorzio Italian Management i Catania Multiservizi SpA a Rete Ferroviaria Italiana SpA (zwaną dalej „RFI”) w przedmiocie odmówienia przez tę ostatnią uwzględnienia wniosku Consorzio Italian Management i Catania Multiservizi SpA zmierzającego, po udzieleniu zamówienia dotyczącego w szczególności usług sprzątnięcia dworców kolejowych, do dostosowania cen tego zamówienia.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Dyrektywa 2004/17 wprowadza koordynację procedur udzielania zamówień publicznych w szczególnych sektorach wskazanych w jej art. 3–7, w tym w sektorze usług transportowych.
- 4 Artykuł 10, zatytułowany „Zasady udzielania zamówień”, zamieszczony w rozdziale III, zatytułowanym „Ogólne zasady”, tytułu I tej dyrektywy, stanowi:

„Podmioty zamawiające traktują wykonawców jednakowo i w sposób niedyskryminujący oraz postępują w sposób przejrzysty”.

- 5 W myśl art. 16 wspomnianej dyrektywy, zatytułowanego „Progi dotyczące zamówień”:
- „Z wyjątkiem przypadków wykluczeń na podstawie art. 19–26 lub zgodnie z art. 30, dotyczących prowadzenia określonej działalności, niniejsza dyrektywa dotyczy zamówień, których szacunkowa wartość bez podatku wartości dodanej (VAT) jest równa lub większa od następujących progów:
- a) 400 000 [EUR] w przypadku zamówień na dostawy i usługi;
- [...]”.
- 6 Artykuł 20 tej dyrektywy, zatytułowany: „Zamówienia udzielone w innym celu niż wykonywanie odnośnej działalności lub w celu wykonywania takiej działalności w kraju trzecim”, stanowi:
- „Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do zamówień, których podmioty zamawiające udzielają w innym celu niż wykonywanie ich [swej] działalności, określonej w art. 3–7 [...]”.
- 7 Artykuł 55 dyrektywy 2002/17, zatytułowany „Kryteria udzielania zamówień”, stanowi w ust. 1:
- „Bez uszczerbku dla krajowych przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych dotyczących wynagradzania z tytułu niektórych usług kryteriami, na podstawie których podmioty zamawiające udzielają zamówień, są:
- a) w przypadku gdy zamówienia udziela się na podstawie oferty najkorzystniejszej ekonomicznie z punktu widzenia podmiotu zamawiającego – różne kryteria związane z przedmiotem danego zamówienia, takie jak: termin dostarczenia lub realizacji, koszty użytkowania, rentowność, jakość, właściwości estetyczne i funkcjonalne, aspekty środowiskowe, wartość techniczna, serwis posprzedażny, pomoc techniczna, zobowiązania związane z dostarczaniem części zamiennych, bezpieczeństwo dostaw, cena; lub
- b) wyłącznie najniższa cena”.
- 8 Na mocy art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem:
- „Poza sformułowaniem pytań skierowanych do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zawiera:
- a) zwięzłe omówienie przedmiotu sporu oraz istotnych okoliczności faktycznych sprawy, jakie ustalił sąd odsyłający, lub co najmniej wskazanie okoliczności faktycznych, na jakich oparte są pytania;
- [...]
- c) omówienie powodów, dla których sąd odsyłający rozpatruje kwestię wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii Europejskiej, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym”.

Prawo włoskie

- 9 Artykuł 2 ust. 4 decreto legislativo n. 163 – Codice dei contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture in attuazione delle direttive 2004/17/CE e 2004/18/CE (dekretu ustawodawczego nr 163 – kodeksu zamówień publicznych na roboty budowlane, usługi i dostawy w wykonaniu dyrektyw 2004/17/WE i 2004/18/WE) z dnia 12 kwietnia 2006 r. (dodatek zwyczajny do GURI nr 100 z dnia 2 maja 2006 r., zwanego dalej „dekretem ustawodawczym”) stanowi:

„Jeżeli wyraźne przepisy niniejszego kodeksu nie stanowią inaczej, czynności umowne podmiotów, o których mowa w art. 1, podlegają również przepisom kodeksu cywilnego”.

- 10 Artykuł 115 dekretu ustawodawczego nr 163/2006, zatytułowany: „Dostosowanie cen”, stanowi:

„1. Wszystkie umowy o świadczenie usług lub dostawy o charakterze okresowym powinny zawierać klauzulę o okresowym dostosowaniu ceny. Dostosowania dokonuje się na podstawie wywiadu przeprowadzonego przez kierowników odpowiedzialnych za zakup towarów i usług na podstawie danych określonych w art. 7 ust. 4 lit. c) i art. 7 ust. 5”.

- 11 Artykuł 115 tego dekretu ustawodawczego nie należał do jego przepisów, które na podstawie jego art. 206 miały zastosowanie do zamówień publicznych należących do sektorów specjalnych, odpowiadających sektorom określonym w art. 3–7 dyrektywy 2004/17.

- 12 Artykuł 1664 codice civile (kodeksu cywilnego), zatytułowany „Realizacja stanowiąca finansowe obciążenie lub której towarzyszą trudności”, stanowi w ust. 1:

„Gdy z powodu nieprzewidywalnych okoliczności następuje wzrost lub spadek ceny materiałów lub siły roboczej powodujący wzrost lub spadek ceny przekraczający jedną dziesiątą ogólnej uzgodnionej ceny, wykonawca lub inwestor może domagać się dostosowania ceny. Zgoda na dostosowanie może zostać udzielona jedynie w odniesieniu do różnicy przekraczającej jedną dziesiątą ceny”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 13 RFI udzieliła skarżącym w postępowaniu głównym zamówienia na usługi sprzątnia, utrzymania i wystroju pomieszczeń i innych publicznie dostępnych przestrzeni, a także usług pokrewnych, na dworcach, w obiektach, biurach i warsztatach rozmieszczonych na całym terytorium podlegającym właściwości Direzione Compartimentale Movimento de Cagliari (regionalnej dyrekcji ruchu Cagliari, Włochy). Umowa zawierała konkretną klauzulę określającą zasady dostosowania uzgodnionej ceny, stanowiące odstępstwo od art. 1664 kodeksu cywilnego.

- 14 W trakcie realizacji tego zamówienia skarżące w postępowaniu głównym zwróciły się do RFI o dostosowanie wcześniej uzgodnionej ceny za wykonanie umowy w celu uwzględnienia wzrostu kosztów umowy wynikających ze wzrostu kosztów dotyczących pracowników. Decyzją z dnia 22 lutego 2012 r. RFI oddaliła ów wniosek.

- 15 Wskutek tego oddalenia skarżące w postępowaniu głównym zwróciły się do Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionalnego sądu administracyjnego dla Sardynii, Włochy) ze skargą o stwierdzenie nieważności wspomnianej decyzji.

- 16 Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r. Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionalny sąd administracyjny dla Sardynii) oddalił skargę. Sąd ten uznał, że art. 115 dekretu ustawodawczego nr 163/2006 nie ma zastosowania do zamówień dotyczących sektorów specjalnych, takich jak zamówienie rozpatrywane w postępowaniu głównym. Sąd ten uznał bowiem, że świadczenie usługi sprzątnięcia dworców, obiektów, biur i warsztatów są usługami pomocniczymi wobec działalności należącej do sektora specjalnego, gdyż dotyczą niezbędnych elementów składowych sieci transportu kolejowego. Sąd ten dodał, że dostosowanie cen nie jest też obowiązkowe na podstawie art. 1664 kodeksu cywilnego, skoro strony umowy mogą przewidzieć wyjątek od tego przepisu w drodze włączenia do umowy klauzuli ograniczającej dostosowanie ceny, jak to miało miejsce w rozpatrywanej w postępowaniu głównym sprawie.
- 17 Skarżące w postępowaniu głównym wniosły odwołanie od tego wyroku do sądu odsyłającego, podnosząc, w ramach zarzutów pierwszego i drugiego, że art. 115 dekretu ustawodawczego nr 163/2006, lub, alternatywnie, art. 1664 kodeksu cywilnego miał, wbrew temu, co orzekł Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionalny sąd administracyjny dla Sardynii), zastosowanie do rozpatrywanego w postępowaniu głównym zamówienia. Ponadto skarżące w postępowaniu głównym zakwestionowały zgodność z prawem Unii, w szczególności, art. 115 i 206 dekretu ustawodawczego nr 163/2006, podnosząc, że te przepisy, jako że zmierzają do wykluczenia dostosowania cen w sektorze transportu, a konkretnie w powiązanych z nim umowach o sprzątnięcie, są niezgodne w szczególności z art. 3 ust. 3 TUE, art. 26, 101 i nast. TFUE oraz z dyrektywą 2004/17. Przepisy krajowe są tym samym zbyt daleko idące i nieuzasadnione w świetle prawa Unii. Wspomniane przepisy są również w nieuzasadniony sposób nieproporcjonalne oraz mogą stawić przedsiębiorstwo, które wygra przetarg na usługi sprzątnięcia, na podporządkowanej i słabej pozycji wobec przedsiębiorstwa publicznego, co rodzi nieuzasadniony i nieproporcjonalny brak równowagi stron umowy, a ostatecznie prowadzi do zmiany zasad funkcjonowania rynku. Wreszcie gdyby wykluczenie dostosowania cen we wszystkich umowach zawieranych i stosowanych w sektorach specjalnych wynikało bezpośrednio z dyrektywy 2004/17, to byłaby ona nieważna.
- 18 W odniesieniu do pierwszego z podnoszonych przez skarżące w postępowaniu głównym zarzutów sąd odsyłający wyraża zamiar jego odrzucenia, podtrzymując wnioski z analizy Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (regionalnego sądu administracyjnego dla Sardynii), zgodnie z którymi rozpatrywane w postępowaniu głównym zamówienie, jako że posiada funkcjonalny związek z sektorami specjalnymi, podlega przepisom dekretu ustawodawczego nr 163/2006 mającym zastosowanie do tych sektorów. Sąd odsyłający wskazuje, że zamierza również odrzucić drugi z podnoszonych przez skarżące w postępowaniu głównym argumentów, a to ze względu na to, że przepisy te, jako że posiadają charakter wiążący, mają pierwszeństwo przed art. 1664 kodeksu cywilnego, że strony w postępowaniu głównym wprowadziły przepis szczególnie stanowiący wyjątek od tego artykułu oraz że przesłanka „nieprzewidywalnych okoliczności” zawarta w tym artykule nie jest w niniejszym przypadku spełniona. Sąd ten uważa jednak, iż – jako że stanowi w ostatniej instancji, a skarżące w postępowaniu głównym o to wnioskowały – powinien sprawdzić zgodność z prawem Unii, w szczególności, art. 206 dekretu ustawodawczego nr 163/2006 w zakresie, w jakim wyklucza on zastosowanie art. 115 tego dekretu nie tylko do zamówień należących do sektorów specjalnych, lecz także, w drodze wykładni w orzecznictwie, do zamówień na usługi, które jakkolwiek nie należą do sektorów specjalnych, są jednak z nimi funkcjonalnie związane. Ponadto sąd odsyłający uważa, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału obowiązek ma zwrócić się do niego z pytaniem o ważność dyrektywy 2004/17 podniesionym przez skarżące w postępowaniu głównym.

19 W powyższych okolicznościach Consiglio di Stato (rada państwa, Włochy) postanowiła zawiesić postępowanie i przedłożyć Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy zgodna z prawem Unii (w szczególności z art. 3 akapit 3 TUE, art. 26, 56–58 i 101 TFUE, art. 16 [karty] i dyrektywą 2004/17) jest wykładnia prawa krajowego, która wyklucza dostosowanie cen w umowach dotyczących [...] sektorów specjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem umów, których przedmiot jest odmienny od tych, do których odnosi się ta sama dyrektywa, lecz z nimi funkcjonalnie powiązanych?
- 2) Czy dyrektywa 2004/17 (w przypadku uznania, że wykluczenie dostosowania cen we wszystkich umowach zawartych i stosowanych w ramach [...] sektorów specjalnych wynika z niej bezpośrednio) jest zgodna z zasadami Unii Europejskiej (w szczególności z art. 3 ust. 1 TUE, art. 26, 56–58 i 101 TFUE oraz art. 16 [karty]) „z powodu niesprawiedliwości, braku proporcjonalności, zaburzenia równowagi umownej, a zatem zasad skutecznie funkcjonującego rynku?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 20 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 3 ust. 3 TUE, art. 26, 56–58 i 101 TFUE, art. 16 karty oraz dyrektywę 2004/17 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień w objętych tą dyrektywą sektorach.
- 21 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału w ramach współpracy między Trybunałem a sądami krajowymi konieczność udzielenia wykładni prawa Unii, która będzie użyteczna dla sądu krajowego, wymaga, aby sąd krajowy skrupulatnie przestrzegał wymogów dotyczących treści wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, które są wyraźnie określone w art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem i które powinny być sądowi odsyłającemu znane (zob. wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo). Wymogi te zostały także przypomniane w zaleceniach dla sądów krajowych dotyczących składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (Dz.U. 2012, C 338, s. 1).
- 22 Jest zatem niezbędne – jak stanowi art. 94 lit. a) i c) regulaminu postępowania – by postanowienie odsyłające zawierało, po pierwsze, zwięzłe omówienie istotnych okoliczności faktycznych sprawy lub co najmniej wskazanie okoliczności faktycznych, na jakich oparte są pytania, a po drugie, omówienie powodów, dla których sąd odsyłający rozpatruje kwestię wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym (zob. podobnie wyrok z dnia 26 lipca 2017 r., Persidera, C-112/16, EU:C:2017:597, pkt 28, 29 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 23 Należy wskazać w tym względzie, że postanowienie odsyłające nie zawiera żadnych wyjaśnień na temat znaczenia wykładni art. 3 ust. 3 TUE ani art. 26, 57, 58 i 101 TFUE dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym. To samo tyczy się art. 56 TFUE, gdyż dotyczy on aspektów innych niż te stanowiące przedmiot badania Trybunału przedstawionego w pkt 32 niniejszego wyroku.

- 24 W związku z powyższym pierwsze pytanie prejudycjalne jest w tym zakresie niedopuszczalne.
- 25 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do wykładni dyrektywy 2004/17 i ogólnych zasad, na których się ona zasadza, sąd odsyłający wskazuje, że rozpatrywane w postępowaniu głównym zamówienie jest objęte tą dyrektywą, gdyż udzieliła go instytucja zamawiająca w rozumieniu tej dyrektywy, czyli w niniejszym przypadku RFI, i ma ono funkcjonalny związek z działalnością transportu kolejowego, objętą zakresem stosowania tej dyrektywy.
- 26 W tym względzie z orzecznictwa Trybunału wynika, że dyrektywa 2004/17 ma faktyczne zastosowanie nie tylko do zamówień udzielanych w którejś z dziedzin wyraźnie określonych w jej art. 3–7, ale również do zamówień, które – choć mają inny charakter i mogłyby jako takie zwykle wchodzić w zakres stosowania dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. 2004, L 134, s. 114) – służą prowadzeniu rodzajów działalności określonych w dyrektywie 2004/17. W związku z tym jeżeli udzielane przez instytucję zamawiającą zamówienie ma związek z prowadzeniem przez nią działalności w sektorach określonych w art. 3–7 tej dyrektywy, zamówienia te muszą podlegać określonym w tej dyrektywie procedurom (zob. podobnie wyrok z dnia 10 kwietnia 2008 r., Ing. Aigner, C-393/06, EU:C:2008:213, pkt 56–59).
- 27 Ponadto, choć postanowienie odsyłające nie zawiera żadnych danych co do wartości rozpatrywanego w postępowaniu głównym zamówienia, z dokumentów zawartych w aktach sprawy, którymi dysponuje Trybunał, wynika, że wartość ta przekracza właściwy próg stosowania tej dyrektywy, ustalony na 400 000 EUR na mocy jej art. 16 lit. a).
- 28 Dyrektywa 2004/17 jest zatem właściwa do celów udzielenia odpowiedzi na pytanie pierwsze.
- 29 W tym względzie należy wskazać, że z żadnego przepisu tej dyrektywy nie wynika, iż należałoby ją interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak art. 115 w związku z art. 206 dekretu ustawodawczego nr 163/2006, nieprzewidujących okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień należących do sektorów określonych w tej dyrektywie, ponieważ nie zawiera ona żadnego konkretnego obowiązku ustanowienia przez państwa członkowskie przepisów wymagających od instytucji zamawiającej, by dawała wykonawcy możliwość podwyższenia ceny po udzieleniu zamówienia.
- 30 Podobnie ogólne zasady, na których opiera się dyrektywa 2004/17, a w szczególności zasada równego traktowania i wynikający z niej obowiązek przejrzystości zapisane w art. 10 tej dyrektywy, również nie stoją na przeszkodzie obowiązywaniu takich norm. Wręcz przeciwnie, nie można wykluczyć, że dostosowanie ceny po udzieleniu zamówienia może być wbrew tej zasadzie i temu obowiązkowi (zob. analogicznie wyrok z dnia 7 września 2016 r., Finn Frogne, C-549/14, EU:C:2016:634, pkt 40). Jak bowiem wskazuje Komisja w uwagach na piśmie, cena zamówienia stanowi bardzo ważny czynnik przy ocenie ofert przez instytucję zamawiającą, a także przy podejmowaniu przez nią decyzji o udzieleniu zamówienia danemu wykonawcy. Waga ta wynika ponadto z tego, że cena jest wymieniona w obu kryteriach dotyczących udzielenia zamówień znajdujących się w art. 55 ust. 1 dyrektywy 2004/17. W tych okolicznościach normy prawa krajowego, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po

udzieleniu zamówień należących do sektorów określonych w tej dyrektywie, przyczyniają się raczej do przestrzegania tych zasad.

- 31 Z powyższego wynika, że dyrektywa 2004/17 i ogólne zasady, na których się ona opiera, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień należących do objętych tą dyrektywą sektorów.
- 32 W drugiej kolejności, w odniesieniu do wykładni art. 56 TFUE, należy wskazać, że w artykule tym zapisano, w dziedzinie swobody świadczenia usług, zasady równości i niedyskryminacji oraz obowiązek przejrzystości, z którymi zgodność norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym została już poddana ocenie w pkt 30 niniejszego wyroku. W związku z tym nie ma potrzeby ponownie poddawać tego artykułu wykładni w tym zakresie.
- 33 W trzeciej kolejności, w odniesieniu do wykładni art. 16 karty, należy przypomnieć, że zgodnie z jej art. 51 ust. 1 jej przepisy są skierowane do państw członkowskich wyłącznie wtedy, gdy stosują one prawo Unii. Zgodnie z art. 51 ust. 2 karty nie rozszerza ona zakresu zastosowania prawa Unii poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w traktatach. Trybunał dokonuje zatem, w świetle karty, wykładni prawa Unii w granicach przyznanych jej kompetencji (wyrok z dnia 10 lipca 2014 r., Julián Hernández i in., C-198/13, EU:C:2014:2055, pkt 32 i przywołane tam orzecznictwo).
- 34 W tym względzie należy przypomnieć, że pojęcie „stosowania prawa Unii” w rozumieniu art. 51 karty wymaga istnienia związku między aktem prawa Unii a rozpatrywanym środkiem krajowym. W szczególności Trybunał stwierdził brak możliwości stosowania praw podstawowych Unii względem uregulowań krajowych ze względu na okoliczność, że przepisy Unii w danej dziedzinie nie nakładały na państwa członkowskie żadnych konkretnych zobowiązań w odniesieniu do rozpatrywanej w postępowaniu głównym sytuacji (wyrok z dnia 10 lipca 2014 r., Julián Hernández i in., C-198/13, EU:C:2014:2055, pkt 34, 35 i przywołane tam orzecznictwo).
- 35 W niniejszej sprawie, ponieważ z pkt 29 i 30 niniejszego wyroku wynika, że dyrektywa 2004/17 ani ogólne zasady, na których się opiera, nie nakładają na państwa członkowskie żadnego konkretnego obowiązku ustanowienia przepisów wymagających od instytucji zamawiającej, by dała wykonawcy możliwość podwyższenia ceny po udzieleniu zamówienia, rozpatrywane w postępowaniu głównym przepisy dekretu ustawodawczego nr 163/2006, w zakresie, w jakim nie przewidują okresowego dostosowania cen zamówień należących do określonych w tej dyrektywie sektorów, nie mają związku z tą dyrektywą – i dlatego nie można uznać, że wdrażają one prawo Unii.
- 36 W związku z powyższym odpowiedź na pytanie pierwszej powinna brzmieć: dyrektywa 2004/17 i ogólne zasady, na których się opiera, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień należących do objętych tą dyrektywą sektorów.

W przedmiocie pytania drugiego

- 37 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że jeśli oczywiste jest, że wykładnia lub ocena ważności normy Unii, o które zwrócił się sąd krajowy, nie ma żadnego związku ze

stanem faktycznym lub przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, lub gdy problem ma charakter hipotetyczny, Trybunał odrzuca wniosek sądu krajowego jako niedopuszczalny (zob. podobnie wyrok z dnia 28 marca 2017 r., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 38 W tym względzie należy wskazać, że niniejsze pytanie, w którym sąd odsyłający zastanawia się nad ważnością dyrektywy 2004/17, oparte jest na założeniu, że rozpatrywane w postępowaniu głównym przepisy dekretu ustawodawczego nr 163/2006, w zakresie, w jakim nie przewidują one okresowego dostosowania cen zamówień należących do określonych w tej dyrektywie sektorów, stanowią jej wdrożenie.
- 39 Skoro zaś z badania pierwszego pytania wynika, że ani dyrektywa 2004/17, ani ogólne zasady, na których się ona opiera, nie stoją na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień należących do objętych tą dyrektywą sektorów, niniejsze pytanie ma charakter hipotetyczny.
- 40 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że pytanie drugie jest niedopuszczalne.

W przedmiocie kosztów

- 41 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziewięta izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, zmieniona rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1251/2011 z dnia 30 listopada 2011 r., oraz ogólne zasady, na których się ona opiera, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie obowiązywaniu norm prawa krajowego takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują okresowego dostosowania cen po udzieleniu zamówień należących do objętych tą dyrektywą sektorów.

Podpisy

*
_ Język postępowania: włoski.